

Fylkesmannen i Vest-Agder

Samfunnsavdelingen

Saksbehandler: Randi Semb
Tlf.: 38 17 67 72

Deres ref.: 28.06.2011
Vår ref.: 2011/4445

Vår dato: 17.10.2011
Arkivkode: 270

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse til NOU 2011: 14 Bedre integrering

Fylkesmannen i Vest-Agder viser til brev datert 28.06.2011 med invitasjon til høring om NOU 2011: 14 Bedre integrering. Mål, strategier, tiltak.

Temaene utvalget tar opp er knyttet både til Fylkesmannens rolle som en offentlig tjeneste tilbyder og Fylkesmannens ansvar for å formidle og realisere statlig politikk gjennom andre instanser. Utvalget har mange forslag til tiltak for å bedre integreringen. Disse tiltakene kan være til hjelp for å øke bevisstheten om etnisk integrering knyttet til Fylkesmannens ulike oppgaver. For flere av tiltakene avventer vi en nærmere konkretisering og prioritering. Vi har imidlertid kommentarer til utvalgets forslag til endret mål for integreringen (kapittel 2) og til forslaget om økt bruk av aktivitetsplikt (kapittel 6)

Mulighetslikhet versus resultatlikhet

Utvalget har som mål at det ikke skal være forskjell mellom personer med innvandrerbakgrunn og resten av befolkningen når det gjelder arbeidsdeltagelse, arbeidsforhold, utdanning mm. I stedet for like muligheter ønsker utvalget å heve ambisjonsnivået til likhet i resultat.

Vi er enig med utvalget i at et mål om resultatlikhet kan være mer forpliktende enn å tilrettelegge for like muligheter. En av grunnene til det er at resultatlikhet er enklere å operasjonalisere enn mulighetslikhet: Suksesskriteriet er om det er lik deltakelse blant etniske grupper og ellers noenlunde sammenlignbare grupper fra majoritetsbefolkningen. Manglende resultatlikhet kan medføre krav om at nye tiltak gjennomføres. Målforskyvningen kan derfor medføre en forøgning i integreringsarbeidet. Det er positivt.

Vi er imidlertid ikke uten videre enig i at å tilrettelegge for like muligheter er et mindre ambisiøst mål enn resultatlikhet. Operasjonalisering av like muligheter kan, som nevnt, være vanskeligere enn resultatlikhet. Men *realiseringen* av målet kan være like ambisiøst dersom utgangspunktet er at alle skal ha (rimelig) like reell muligheter til deltagelse på ulike samfunnsarenaer. Når målet er resultatlikhet, kan dette medføre en økt instrumentalisering av velferdspolitikken: Fokuset er på hvilke tiltak som kan nå størst antall enkelt individer og dermed gi størst likhet på gruppenivå.

Utvalget foreslår blant annet økt bruk av tiltak med høy effekt målt etter overgang til arbeid og utdanning. Dette skal oppnås både ved å evaluere effektene av tiltak og ved å rette tiltak mot områder og grupper som har lav arbeidsdeltagelse. Vi håper at denne satsningen ikke går på bekostning av å tilrettelegge for reelle muligheter også for grupper som trenger mer "uortodokse" tiltak og større ressurser for å kunne delta i samfunnet og for å bedre sin livskvalitet.

Økt bruk av aktivitetsplikt

Utvalget går inn for økt bruk av aktivitetskrav for å ha rett på sosialstønad. Helsemessige årsaker kan medføre fritak fra plikten. Utvalget påpeker at det må finnes egnede tiltak for å realisere aktivitetsplikten. Sosialmottakere skal derfor både ha en rett og en plikt til å delta på nærmere avtalte program. I den forbindelse foreslår utvalget at det etableres 7 000 nye tiltaksplasser i løpet av 2015.

Vi finner det noe uklart hvem som er målgruppe for aktivitetsplikten og de nye tiltaksplassene. Under punkt «6.8.1 Sysselsetting og ledighet» framgår det at strategien for å øke sysselsettingen blant innvandrere innbefatter: «Utvidelse av aktivitetsplikt for de som ikke får jobb eller er i utdanning etter endt kvalifiseringsløp eller arbeidsmarkedstiltak» (NOU 2011: 158). Videre framgår det at det er personer som ikke kan forsørge seg selv eller gjennom andre, som ektefelle, som omfattes av aktivitetsplikten.

I utvalgets redegjørelse for tiltakets økonomiske og administrative konsekvenser, punkt «13.4.1 Utvidet aktivitetsplikt: Flere tiltaksplasser», er det to grupper av innvandrere som tiltaksplassene skal fordeles mellom i) Kortids arbeidsledige og personer med tilvarende kjennetegn, herunder overgangssannsynlighet til jobb og forventet lønn. ii) Hjemmeværende innvandrerkvinner og andre yrkespassive» (NOU 2011: 383).

Slik vi forstår dette legges det opp til at aktivitetsplikten skal omfatte både Introduksjonsloven, Lov om sosial tjenester i Nav, og annet lovverk i Nav-systemet. Videre kan for eksempel innvandrerkvinner i husstander der det er mannen som er registrert som sosialmottaker, være målgruppe for tiltaksplassene, men ikke aktivitetsplikten.

Utvalgets forslag innebærer en skjerping av adgangen sosialtjenesten i dag har til å stille vilkår om blant annet at mottakeren skal utføre passende arbeidsoppgaver for tildeling av økonomisk stønad (jfr. § 20 i Lov om sosiale tjenester i Nav). Da denne ordningen ble innført på 1990-tallet utløste det debatt og det ble stilt spørsmål med ordningen på et prinsipielt grunnlag.

Dersom aktivitetsplikten blir utløst av en rett til, slik utvalget anbefaler, meningsfulle aktiviteter og at «tiltaksplassene tilrettelegges, og framstår som rimelige for den enkelte ut fra individuelle forutsetninger og behov» (jfr. NOU 2011: 160), støtter vi dette forslaget. Våre erfaringer med blant annet kvalifiseringsprogrammet er at etablering av egnede tiltaksplasser er et kritisk element for å få til en vellykket integrering. Det er derfor positivt at utvalget foreslår etablering av nye tiltaksplasser. Spesielt ønsker vi å støtte flere tiltaksplasser i det ordinære arbeidslivet. Ordninger som oppmuntrer arbeidsgivere til å etablere slike plasser og

til et mer inkluderende arbeidsliv kan ha stor betydning for integreringen generelt og for den enkeltes livskvalitet.

Oppsummert gir vi generelt vår støtte til utvalgets intensjoner og tiltak, men med noen forbehold. Vi avventer nærmere kommentarer inntil det foreligger mer konkret utforming av tiltakene og hvilke ressurser som blir avsatt for å realisere dem.

Med hilsen

Elin Saltrøe(e.f.)
avdelingsdirektør

Randi Semb
rådgiver